

DEBRECZEN

DEBRECZENI FŐFISZKÉRTŐSÉG ÉS 48-AS PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:

Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy hónapra . . 1.- kor.

Egyes szám ára 4 fillér.

Felolós szerkesztő:

SIMON ISTVÁN.

Lapkiadó:

HOROVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kladéhvatal: Darabos-utca 7. sz. a. — Telefon 412. szám.

Előfizetési ár vidékre, postán kifizetve:

Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor
Félévre . . . 9.- kor. Egy hónapra . . 1.50 kor

Egyes szám ára 6 fillér.

Október 6.

Debrecen, október 5.

Miután Páskievits jelentette a minden oroszok cárijának, hogy: „Magyarország felséged labai előtt fekszik“, megkezdődött a szerencsétlen letiport országban az osztrákok „civilizáló“ munkája. Természetesen az ő nagy művökből a hóhér szerepe nem hiányozhatott, sőt elsőrendű helyet foglalt el. A „civilizátorok“ meztelenre vetkőztetve nyílt utcán megvesszőztettek egy művelt lelkű és nemes szívű uriaszszonyt **M a d e r s p a c h K á r o l y n é t** azért, mert néhány kujdosó honvédnek menedéket adott.

Ez volt a gyöngébbik része a művelt osztrákok rendcsinálásának. Azután jött egy undok, a gyáva véres munka. Legjobbaink börtönbe kerültek. Tudták, hogy az osztráktól valami jót nem remelhetnek, de azt alig hihette közülök egy is, hogy gazul, barbár módra le fogják őket gyilkolni. Hiszen ez még a zsványbecsülettel is ellenkezett, de azért ők, a műveltségükre oly sokat adók megcselekedtek.

Európa megdermedt az égbekiáltó gazság láttára. Minden jóra való népnek az volt akkor a véleménye, hogy ennél nyomorultabb, aljasabb banda nem tapossa a földet. Még a muszka cár is dühbe jött s lassan hazavonuló hadait vissza akarta indítani — de az osztrákok megbüntetésére most már.

Ettől a szándékától, sajnos, elállott, pedig hiteles feljegyzések igazolják, hogy az osztrák vérengzés, mely a nemzeten bosszu és harag örültségének cselekedete volt, rendkívül bántotta. Soha rosszkedvűbbnek és szeszélyesebbnek nem látták őt, mint abban az időben. Így ítélte meg az osztrák rendcsinálást maga az egyik cinkostárs. Gondolhatjuk miként ítélte meg a művelt Európa!

Mi magunk, szerencsétlen magyarok akkor ítéletet nem mondhattunk, hiszen a torkunkon volt a fojtogató kéz; még a legártatlanabb magyar is csak halkán mert lélegzetet is venni a rémuralom ama napjaiban.

De a történelem már azóta ítél. Ha egyébbel nem, azzal, hogy ki merte írni itt Magyarországon is a leplezetlen

igazságot az események lefolyását illetőleg.

Hatvankét évvel ezelőtt, 1849. október 5-én, Komárom teljes átadásának napján az osztrák hadi törvényszék köteléki halálra ítélte Batthyány Lajost, mint aki miniszterelnöki minőségben a pragmatica sanctio megtárgyására a prágai alkalmi felforgatására törekedett, majd elnökségének megszűnésével a főkelők közé állt, fegyveres ellenállásra buzdított, a feloszlott országgyűlésen részt vett s ezzel a forradalmi pártot erősítette s támogatta.

Batthyány főhőrcsodva jelentette ki, hogy hazájáért és meggyőződéséért kész ugyan meghalni, de tiltakozik ily égbekiáltó igazságtalan ítélet ellen. Meggyilkolhatják, de el nem ítélik.

Ejjel egy titokban szerzett törrel nyakán, karján és szive táján három irtózatot sebet ejtett magán. Emiatt föl nem akaszthatták, de az orvosok izgató szerekekkel mégis képessé tették arra, hogy október 6-ikán saját lábán állhasson bakói elé. A „művelt“ osztrákok nem várták be felgyógyulását, hanem a hü és nagy, hajolni nem tudó, eszes és lovagias, igazi demokrata főurat, a roncsolt testűt, az Ujéület udvarán föbe és szíven lötték.

Ugyanaznap Aradon egyszerre tizenhárom vértanuja lett a magyar szabadság ügyének.

Kiss Ernőt, Schweidel Józsefet, Lázár Vilmost, Desewffy Arisztidét az aradi vár sáncaiban lötték agyon s estig úgy hagyták őket temetetlenül. Pöltebergeret, Törököt, Lahnert, Knezicset, Nagy Sándort, Leiningent, Aulichot, Damjanicsot és Vécseyt az ujaradi ut melletti térségen várta a bitó: egysorjában kilenc. „Két óra alatt a szörnyű ítélet végre volt hajta. S a fellegek közül előtörő napsugár négy porban fekvő s kilenc csufosan kivégzett hős teje fölé fonta a szentek dicskoronáját.“

Ezekre a szörnyűségekre kellene nekünk fátyolt vetnünk. Azt mondják, hogy már vetettünk is. Jó. De a fátyol átlátszó és mi látjuk, egyre látjuk a mi megdicsőült mártírjaink kintől torzult orcáit, a mi szívünk, a mi lelkünk még

egyre háborog, mi nem tudunk megbocsátani soha.

Tisza István tavaly beszédet tartott az aradi vértanuk szobra előtt, megleckéztette a magyar nemzetet, a vértanuk sorsáról is mondott annyit, hogy sajnos félreértés okozta vesztüket. Elment-e ma, beszélt-e újra?

Valószínű, hogy nem ment. Ne is menjen. Elég volt abból egyszer, hogy örökre szegyenkezzünk fölőtte.

Oda csak olyan magyarok menjenek, akik nem félreértés művének, hanem a legbrutálisabb, szándékos gazgyilkosságnak tartják, tudják és hirdetik a mi szentjeink kivégzését.

Ma ott van az egész ország minden hü fia lelke gondolatával, szíve forró imájával az aradi Golgotán.

És nem vétezik, ha imája közben azt is mondja, hogy verje meg az Isten mindazokat, akik nekünk ezt a gyászt okozták — ha élnek: életükben, ha meghaltak: a halóporukban is!

Simon István.

Debreczen közigazgatása.

A közigazgatási bizottság ülése

Tegnap délután tartotta meg Debreczen város közigazgatási bizottsága rendes havi ülését, amelyen a szakelőadók terjesztették elő jelentéseiket a város múlt havi adminisztrációjáról.

A közegészségügyi jelentés kapcsán Domahidy Elemér főispán tette szavá a debreceni fürdőkben uralkodó nem éppen kifogástalan közegészségügyi állapotokat s felhívta a főorvos figyelmét azokra.

Tüdös Kálmán dr kijelentette, hogy a fürdők a minap megvizsgálta, s elrendelt olyan intézkedéseket, amelyek a fürdők építésének keretén belül lehetségesek.

Fejér Ferenc dr megemlítette, hogy Debreczen városa már több ízben tett felterjesztést a vasúti menetrendnek javítására, de eddig a kormánytól emmiféle válasz nem érkezett. Most megismétli felszólalását s tekintettel arra, hogy Nagyvárad városa a jövő májustól kezdve Budapest elkerülésével közvetlen vonatjáratot kap Fiuméba, kéri, hogy a közigazgatási bizottság tegyen felterjesztést arra nézve, hogy e fiúmei gyorsvonatokhoz Debreczenből legyen csatlakozás.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Az ülésen Domahidy Elemér főispán elnö-

Debreczen város legolcsóbb bevásárlási forrása a budapesti

Naponta érkeznek meglepő szép újdonságok! Megtekinthető vételkényszer nélkül! Pontos, szolid kiszolgálás!

Kérem a cégre ügyelni CSIPKEÁRUHÁZ.

Csipkeáruház

Fiók üzlet Sas-utca 4. sz. Kizárólag alkalmi vételek.

költ. Jelenvoltak: Kovács József polgármester, Körner Adolf főjegyző, Ternovszky Alajos, Szilágyi Imre, Somogyi Pál, K. Tóth Mihály dr, Tóth István, Tüdös Kálmán dr, Bacsó Dezső dr Tüdös János, Reitz János, Rickl Antal, Latinovits Mihály, Roncsik Lajos, Táby Mihály dr. Zöld József jegyző.

A város rendszete.

A polgármester havi jelentése szerint a rend őrség a múlt hóban letartóztatott 211 embert. A kir. ügyészségnek átadott négy egyén, rendőrileg elintéztetett 207 egyén, eltoloncoltak 28 csavargót. A főkapitány mint elsőfoku iparhatóság 75 egyénnek adott iparigazolványt, amely ért iparoktatási célokra 810 korona folyt be. A katonai létszám a következő: közös hadseregbeli 1293 ember, 499 ló, honvédségi 1187 ember és 524 ló.

Az adózás.

A város közönségének adózása a múlt hóban a következő volt: Egyenesadóban befolyt 157750 korona, hadmentességi díjban 3715 korona, bélyegjövődékben 68844 korona, jogilletékben 76895 korona, díjjövődékben 1883 korona, dohányjövődékben 160075 korona, fogasztási és italadóban 27206 korona.

A pénzügyminiszter fizetési halasztást 51, a pénzügyigazgató 3 esetben adott Elemikár folytán adótörles 3 esetben történt.

A város közegészsége.

A közegészségügyi állapotok a múlt hóban Tüdös Kálmán dr főorvos jelentése szerint javultak. Csökkent a bélhurut, és a heveny ragályos betegségek száma. Előfordult kanyaró 2, szamárhurut 3, ronszó toroklob 8, vörheny 16, hasihagymáz 16, vérhas 3, trahoma 2 esetben. Halálos volt tifusz 1, vörheny 2, ronszó toroklob 1 esetben.

A köztisztaság alacsony fokon állott. A rendőrség mindent elkövetett, hogy a köztisztasági állapotokat javítsa. A közutak állapota jó. Zavaros rossz vize van a homokkerti és a csapókeri óvó kutjának. A kolera elleni védekezés megtéve. Szeptember 6-án megkereste a főváros a rendőrséget, hogy a város összes házaát vizsgálta meg, aminek fogantatása ma is folyik. Hasonlóképp intézkedés történt arra, hogy a piacok megvizsgáltsanak. Az orvosok felhívták, hogy gyanús megbetegedéseket jelentsenek be. A rendőrség a dunai halak eladása ügyében intézkedett.

Tripolisz.

(Amiért két natalom hadakozik.)

A hatalmak nagy versenyevesében Olaszországnak is megkorgotta a gyomra és monón kapott az észak afrikai nap alá, ahol ha a jelek nem csálnak, kezében marad egy kis afrikai gyarmat, mely eddig csöndesen pihent a pipás, félig alvó török uralom alatt.

A körülbelül 1,051.000 négyzetkilométer területű Tripolisz három részből áll: 1. a csaknem 800 méterig emelkedő felföld, Barka, sziklás, terméketlen talajával; 2. a szűkebb értelemben vett Tripolitánia, mely nyugat felől Tuniszig huzódik. Apró hegycsoportjai az atlaszrendszerhez látszanak tartozni; 3. a déli tartományok, melyeket Fersan névvel jelölnek. Ezek a tartományok földrajzi nyelven szólva, Szahara jellegűek.

Barka felföld tulajdonképpen a régi Cyrenaica, még ma is gazdag nagyszerű romokban, sziklaszikokban és vízvezetékben. Az ókorban bizonyára sűrűn lakott és jó, de mestersegesen csatornázott terület volt. Itt is, mint mindenütt, látható, hogy virágzó földek mennyire tönkremennek a török uralom alatt.

Tripolitánia egy részén enyhe az éghajlat: 20—30 fok Celsius között váltakozik. Az időjárás télen sem zord. Belsejében és Fessanban gyakori a szárazság. Esőmaximuma decemberre esik.

Mint a Szahara nagy része, ez a föld is gazdag földalatti vizekben, amit a számos, csekélymértékű kut is bizonyít. Egész évben vízzeljáró folyórendszere azonban nincs.

Vegetáció tekintetében is Barka vezet a másik két országrész előtt. Lakosainak száma körülbelül egymillió és ezek között 15.000 a

Az ujbpestől érkező utasok vizsgálatnak vetetnek alá.

Szeptember havában 126 fi, és 121 nő, elhalt 95 fi és 82 nő, a születések száma felülmúlta a halálozást. A kórházban 500 beteget ápoltak.

A város lakosságának szaporodása 70.

Feloldott zárlat.

Reitz János főállatorvos jelentése szerint a múlt hóban az állategészségügyi viszonyok általában nézve kedvezőek voltak. A ragadós állatbetegségek közül szórvaosan a lépfene észleltetett. A VII. körzet feloldott a zár alól.

A debreczeni református egyházmegye közgyűlése.

(Baltazár Dezső üdvözlése — A Kálvineum ügye. — Alapítvány a debreczeni egyetemnek. — Az egyházi bérházak kölcsöne.)

Ma délelőtt ünnepi istentisztelettel vette kezdetét a debreczeni egyházmegye ez évi őszi rendes közgyűlése. A Nagytemplomban reggel 8 órakor megtartott istentiszteleten Dávidházy János kabai esperes mondott magas szárnyalású, szép imát. Istentisztelet végeztével a közgyűlés egyházi és világi tagjai a debreczeni egyház tanácstermébe vonultak át, a hol is Kovács József egyházmegyei főgondnok s Dávidházy János esperes kettős elnökléssel megkezdődött a közgyűlés.

Kovács József egyházm. főgondnok délelőtt 9 órakor nyitotta meg a közgyűlést s hosszabb beszédben vázolja a tavaszi egyházmegyei közgyűlés óta történeteket, melyekből kiemeli dr Baltazár Dezsőnek a tiszántuli ref. egyházkerület egyházi félévé történt megváltását. Ez örömmel szemben szomorú kötelességét teljesíti akkor, midőn az egyházmegyei lelkészi kar egyik oszlopos, régi tagjának, Elek Istvánnak elhántját jelenti be, aki mint

lelkész egyházának, mint tanácsbíró és számvevő pedig egyházmegyeje ügyének volt jeles zászlóhordozója.

A megnyitó beszéd után a közgyűlés át-

tér

a napirend

tárgyalására.

Az egyházközség kiküldött képviselői megbízó levelük rendben találása után igazoltatták s a távol maradtak kimentő levelei felolvasztattak.

Esperes jelentette, hogy a megürelt egyházm. tanácsbírói széke Szabó József bárándi lelkészt emelte az egyházközségek egyhanguan megnyilatkozott bizalma. Szabó József a választást elfogadta, de az egyházmegyénel eddig viselt lelkészi ajjegyzői állásáról lemondott. A közgyűlés, midőn Szabó Józseftől a hivatalos esküt kiveszi, az ő tanácsbíróvá lett megválasztásával megürelt ajjegyzői állásra a szavazást december 1-ig elrendeli. Szavazást rendelt el továbbá az Elek István volt sárándi ref. lelkész halálával megürelt tanácsbírói állás betöltésére.

A szintén Elek István halálával megürelt egyhm. számvevői tisztre a közgyűlés egyhangulag Papp Gusztáv hajdusámsoni lelkészt választja meg, aki számvevői tiszttét a számvevő elhunytá óta nagy buzgalommal, hűen töltötte be.

Dávidházy János esperes jelenti, hogy a dr Eröss Lajos püspök elhunytával megürelt debreczeni lelkészi állásra a presbyterium Baltazár Dezső dr püspököt hívta meg. A közgyűlés örömmel üdvözlöi dr Baltazár Dezső püspököt debreczeni lelkésszé történt megválasztása alkalmával s kéri, hogy áldásos közreműködését az egyhm. ügyeiben az egyhm. tisztikarától ne vonja meg.

Tudomásul vette a közgyűlés azt, hogy a debreczeni egyházközség vallástani lelkésszé Boér Károly segédlelkészt választotta meg, továbbá az egyházlátogatások eredményéről be-terjesztett esperesi jelentést is. N

A nevezett esperesi jelentés az egyhm.

strucctollat, szörméket, aranyat, gummit, indigót, nátront, kénst és a többi, viszont délre élénk karaván forgalom szállítja az európai iparcikkeket.

Régebben hasznos rabszolgakereskedést folytattak, amit ma természetesen már alaposan korlátoztak.

Az export évenként meghaladja a 7—8 millió koronát, az import a közel 10 milliót.

A kereskedelem székhelye a szépen fekvő Tripolisz apró, de jó kikötőjével, amelyet a régi Oea romjain építettek. A római időkben Oea, Leptis Magnával és Sabratá-vel együtt alkotta a három város szövetségét. (Innen a neve: Tripolis) Fessan főhelye Murzug, amely mint Ghadames és Ghat oázisok, a közép Szudán felé való karavánforgalom szempontjából bir jelentőséggel s amiért a franciák is igényt tartanak arra.

Barka székhelye Bhengassi, az egykori Hesperidák kertjének nyugati partjánál, Egyiptom felé a határvárosa Kasr Dsedid. Az egész területen 10.000 főnyi török csapatok vannak elhelyezve.

Tripolisz, a fővárost nem könnyű megközelíteni, amennyiben a gőzösök a kikötő nagy eliszaposodása miatt csak 800 méternyire közelethetik meg a partot s erősebb vihar idején be se uszhatnak a kikötőbe. Vakító fehér, lapos tetejű épületek, szintén káprázatosan fehér sziklára épített köröndök és magasan felnyuló karsu minaretek, Tripolis partiképeinek jellegzetes pontjai.

A kövezetlen, csakis keményre taposott homokból álló utcatalajon sokféle afrikai népek keverékével találkozunk. Látunk ott sárga arcború s fekete haju és szakállu arabusokat, fehér öltönyben s vörös fezzel a fejükön; a

közsegeinek fokozatos fejlődésének képét nyújtja s kitűnik belőle, hogy az egyh. elnökség mindenben buzgó figyelemmel kíséri az egyházak ügyeinek fejlődését s annak kedvezően való elintézése érdekében mindenkor közreműködik.

A gyűlés részvétét fejezte ki néh. Elek István sárándi lelkész, egyh. tanügyi bizottsági tag elhunytá eflett s helyére Nagy Márton tépei lelkészt választja meg. Ugyanekkor a tanítói gyámintézet pénztárosává Uray Gyula derecskei tanító választatik meg.

Ezután magáévá teszi a közgyűlés a derecskei lelkészi közértekezlet javaslatát; a leendő lelkészek, tanítók és tanárok a vallás és erkölcsiség magasra eszméiben neveltesse, hogy így az egyház derék, hitben erős katonákat, a hazai jó polgárokat nyerjen bennök.

Az egyházmegye behatóan foglalkozott a református lelkészek által megalkotandó Kálvineum lelkészárva otthon ügyével s a nemes célú intézményt az egyházközsegek további jóindulata anyagi és erkölcsi támogatásába ajánlja, kimondván, hogy a jelzett célra ezután adandó kegyes adományok az egyházmegyei közpénztárba fizetessenek be.

Az egyházmegyei közgyűlés az egyh. lelkészi értekezletnek a következő 3 évre megválasztott alábbi tisztikarát: Dávidházy János Veress Bálint főjegyzőt, Rózsa Sándor pénztárost és Babon Béla könyvtárost tisztökben megerősíti.

Tudomásul vétezt az egyh. levéltár rendezésére kiküldött bizottság jelentése, mely szerint a levéltár teljes rendben adatott át Babon Béla egyh. levéltárosnak s utasította az egyházm. levéltár rendben tartására és az egyházmegye a kiküldött bizottságnak és Varga Csongor segédlelkésznek buzgó munkálkodásukért elismerését és köszönetét fejezi ki.

Fontos ügy tárgyalása következett ezután: az egyházmegyei közgyűlés a debreczeni egyházközség azon határozatát, melylyel a debreczeni egyetemre 140 ezer koronás alaptíványt

tett, jóváhagyja s megerősítés végett a fokozatos egyh. hatóságokhoz felterjeszti,

A debreczeni egyházközségnek építendő bérházára szükséges újabb kölcsön felvételét kérelmező beadványát az egyh. meggye pártolólaj terjeszti az egyh. kerület novemberi közgyűlése elé.

Póttárgyként terjesztette be az elnökség a debreczeni ref. egyházban felállítandó paróchiális körök egymáshoz való viszonyát megállapító szabályrendeletet. Az egyh. közgyűlés beható tárgyalás után a szabályrendeletet kisebb módosításokkal bocsájtja az egyházkerület jóváhagyása elé.

A gyűlés berekesztése után közébéd volt.

SZINHÁZ.

Bánk bán. Ma este kerül színre Bánk bán, melyet az igazgatóság az aradi vértanúk kegyelet ünnepének emlékére tűzött ki műsorára. A diszlocádás fényét emeli «A fohász» című alkalmi költemény, melyet Zivuska Andor írt és amelyet Vajda Ilonka fog az előadás előtt elszavalni. A költeménynek külön diszlocádállítás van és színházhatásokkal van gazdagítva a szerző elénk tárta képzeletvilága. A szavalat után Thury Elemér rendezésében a Bánk bán kerül színre. Petur bán szerepében Szilágyi Ernő mutatkozik be. Kívüli nagyobb szerepeket játszanak T. Csige Böske, Thury Elemér, Kemény, Székely Gyula, Papp Tusi, Uti Gizella, Békessi és Kelemen.

Bőregér. Szombaton lép fel először Zilahy S. Vilma a Bőregér operettben. Az operett foglalkoztatja csaknem a teljes operett-személyzetet, Borbély Lili, Csanádi Irma, Tordai, Kassay, Solti Ernő, ki ez alkalommal mutatkozik be, Dési, Ligeti és Békessi játszanak nagyobb szerepeket.

Az ezred apja. Elsőrangú kitűnő énekes-bohózatnak lesz vasárnap este a bemutatója. Az Ezred apja Budapesten kiváló sikert aratott, sok kedves és fülbemászó énekszámai megtáncolai révén valószínűleg Debreczenben is sokáig fogja uralni a műsort. Az énekes személyzet szorgalmasan készül a pompás ujdonságra.

valamivel alacsonyabb és némileg fehérebb arcú mórokat, akik arannyal vagy selyemmel himzett ruhában s turbánosan járnak-kelnek. Ők többnyire kereskedők. Gyapjas haju, fekete bőrű izmos, magas négerket, akik fehér gyapot burnuszukat a vállukra s fejükre vetve viselik. E három néptörzs asszonyai eltakart arccal mumuskodnak az utcán, 36.000 lakosának legnagyobb része e három néptörzshöz tartozik. A többi lakosság így oszlik meg: 8000 Spanyolországból származó zsidó, 4000 máltai és 1000 olasz.

Tripolisban van a Tripolitánia török tartomány pasa-kormányzóságának legfőbb polgári és katonai képviselője s ott székel a pasa-marsall a város és környékén elhelyezett katonaság fölött. A csapatok majd nem kivétel nélkül a nagy kaszárnyákban vannak elszállásolva s csak nagyon kis részük kénytelen sátrak alatt táborozni.

Az osztrák-magyar konzul a tengerparton épített magának kétemeletes, szép házat. A kormányzó a keleti körödben lakik, a marsall pedig a külvárosban s csak arról ismerhető fel, hogy kapuja előtt katonaság áll. Egyébként csak nagyon kevés érdekes épület van Tripolisban. A legszebb házakban az idegen államok konzuljai laknak.

A zsidók Gettója semmivel se piszkosabb a város többi részénél. A minden leírással dacoló egészségellenes szennyről csak úgy nyelünk teljes fogalmat, ha végig sétálunk a városban. A még V. Károly császártól származó, de már roskadozó várfalakon túl bűzös pocsolyákban, kimult dromedárok tetemén kuttyák és patkányok lakmároznak.

A városból kiérve, utunk magas homokfalak közt vezet, narancs-, citrom-, és datolya-

pálma-tertek mentén. Ebben a szerencsés országban egész éven át tart a gyümölcsözlet, mert áprilistól júniusig a mandula és a barack érik — a gabonával egyidejűleg — júliustól szeptemberig a datolya és az oliva, november-től ápriliisig a narancs és mandarin s egész éven át pedig a citrom.

A datolyaültetvények gyönyörű feledhetetlen képet nyújtanak, s egész ligetekké terjednek. Ha ezeket elhagyjuk, beláthatatlan, végtelennek tetsző sivatagba jutunk, ahol a rótsárga homok az egyedüli ur, mely egy nyomorult fűszálattól is elvonja az életet. Csak ama ritka pontokon, ahol forrás fakad, zöldel egy kis nyomorúságos pázsit s emelkednek bokrok, fák.

E háborus időben mindenkit érdekelhetnek a tripolisi katonák. Nos, ezek éppen nem tetszetősek: egyenruhájuk rendkívül ócska, rongyos, szurtos. A katonák rendszeren papucsban vagy mezitláb járnak. Még a tiszték külseje is elhanyagolt s csak nagyon kevés fiatal katonatiszt válik ki előnyösen a többiek közül. A fegyverem, a mi fogalmaink szerint, felette laza. Az őrségen álló katonák a polgári ismerőseikkel fecsegnek, kártyáznak, szeretőikkel enyelegnek. De olyanok is vannak, akik puskájukat maguk mellé állítva — harisnyát kötnek.

A katonák «lénung»-ját nem valami pontosan fizetik ki: A hamid-i korszak idejéből beszélik hogy a katonák nyolc hónapig se kaptak pénzt, csak éppen ebédet és kenyeret. Ezért hát gyakran láthatunk katonákat, amint a piacon kenyerüket eladják, hogy egy kis aprópénzhez jussanak. Még a katonatisztek is nagyon endetlenül kapják gázsijukat, el vannak adósodva és kevés a társadalmi tekintélyük.

A háboru.

Lángban a láthatár mindenütt.

Megtámadott olasz gőzös.

Róma, okt. 5. A Stefani-ügynökség jelenté Massauából: A Vöröstengeren Massau és Assab között egy török ágyunaszád többször rálőtt az «Amerigo Vespucci» olasz csomagszállító gőzösrre, de nem tett benne kárt.

Török tiltakozás.

Konstantinápoly, okt. 5. Több mint ezer mohamedán összegyűlt a Zsófi-mecsetben, hogy Olaszország eljárása ellen tiltakozzon. — Ubeidullah képviselő javaslatára a gyűlés táviratot intézett az angol királyhoz, mint nagyszámú mohamedán alattvaló uralkodójához, és kérte intervencióját, mert Olaszország embertelen eljárása az egész világ mohamedánjait felizgatja. A gyűlés tiltakozó táviratokat az összes parlamentekhez és szociálista egyesületekhez is intézett.

Az olaszok és a Balkán.

Róma, okt. 5. A Tribuna írja: Az olasz kormány politikáját mindenkor két fő cél irányítja: Tripolisz elkerülhetlenné váit megszállása és Európában a legteljesebb béke fentartása. Miután e program szerencsés keresztülvitele politikánknek kettős sikere volna, politikai és katonai tekintetben egyaránt, azt a nézetet, minthogyha Olaszország a nyugalmat a Balkánon valamiképp megzavarni akarná, abszurdnak kell minősíteni.

Hadi dugárak.

Róma, okt. 5. A hivatalos lap a tengerészeti miniszter következő közleményét teszi közzé: Miután Törökország részéről nem történt oly nyilatkozat, amely azt a szándékot biongítaná, hogy az olasz kereskedelmi hajókkal szemben az ellenségeskedések ideje alatt tartózkodni fog a szákmányolási és elkobzási jog gyakorlásától és miután ellenkezőleg Törökország kezdte meg a szákmányolási tényeket az olasz kereskedelmi tengerészet ellen, — az olasz kormány élven a tengeri kereskedelmi törvénykönyv 211. f cikkében lefektetett joggal, fenntartja magának, hogy török kereskedelmi hajók ellen a szákmányolási és elkobzási jogot gyakorolja. Az olasz kormány a tengeri kereskedelemről szóló törvénykönyv 216. cikkének megfelelően közli, hogy hadi dugárnak fognak minősíteni: ágyuk, puskák, karabélyok, revolverek, pisztolyok, kardok és más lö- és otdalfegyverek, hadi munició és hadianyag, általában minden, ami feldolgozás nélkül közvetlenül szárazföldi vagy tengeri haderők felszerelésére fordítható.

Beszűntetett török újság.

Konstantinápoly, okt. 5. A Yeni Gazetát a haditörvényszék beszűntette. A lap holnaptól kezdve más név alatt jelenik meg.

Az amerikai flotta.

Washington, okt. 5. Az amerikai flottának a jövő télire tervezett földközi látogatása elmarad.

London, okt. 5. Mánuel exkirály, aki Lord Landsdale dbirtokán volt, mint vendég, hirtelen Londonba utazott. Ezt összefüggésbe hozzák azzal, hogy a portugáliai agitáció nagy méreteket öltött s hogy az egész ország, Opportó kivételével, a monarchisták befolyása alatt áll.

Legújabb.

Berlin, okt. 5. Korfuból jelentik, hogy olasz hajók a gumenicai kikötőben két török torpedóhajót elpusztítottak.

Róma, okt. 5. Maltából jelentik, hogy a török flotta nincs a Dardenálákban, hanem Beirút előtt vesztegel és támadásra készül elő.

Konstantinápoly, okt. 5. A porta elrendelte az általános mozgósítást, hogy minden eshetőségre el legyen készülve. A kormány a mozgósítás céljaira egymillió fontot küldött a tartományokba.

Páris, okt. 5. A tripoliszi katonai kormányzó parlamentairet küldött az olasz hajóraj parancsnokához, hogy vele az átadás feltételeiről tárgyaljon. A kormányzó arra is kérte a tengernagyot, hogy siettesse olasz csapatok partraszállítását, nehogy Tripoliszban zavargás üssön ki. A tengernagy erre az összes erődöket tengerészgyalogsággal szállatta meg.

Konstantinápoly, okt. 5. Az ifjútörök komité fegyverre hívja a 17—70 éves összes férfilakosságot a haza védelmére. A török szigetek helyőrségeit szaporítják.

Drága kis piros szinlap . . .

Hazafias estély a Bonbonnierben október 6-án.

Fényesen fogja megünnepelni a debreceni Bonbonnier az aradi gyásznap örökké emlékezetes október hatodikát. Gyásznap van. Szomorúság fog el mindenkit. Könnyű gyűl a szemünkbe és ökölbe szorul a markunk.

Ne essél azért kétségbe jó debreceni közönség, senki sem kényeserít rá, hogy busulj ezen a napon. Dehogy is kell neked holmi Bánk bán féle fércműveket bevenned az október 6-ka iránti kegyelmeid. Oh! dehogy. Mindennek már vége. Szilassi Etel és Horváth Kálmán megszábadítottak attól...

Kedves debreceni közönség a te mulató kedved jó kezében van letéve. Mikor legnagyobb a gyász, legmélyebb a szomorúság — akkor sem kell kétségbeesned. Van ami felvidítson. Könnyű kuplák és könnyű hölgyek társaságában töltheted el az éjszakát.

A bevezetést mindezekhez afféle piros szinlapi kabaré-est szolgáltatja. A többi ezután következik. Hogyne, hiszen a pezsgő is édeesebb ezen a keserű napon, amikor úgy bántják az embert a múlt emlékei. Hoéva menekülhetünk hát, ha nem a Szilassi Etelka és Horváth Kálmán Bonbonnier-jének piros szinlapi estélyére.

Piros szinlap, drága kis piros szinlap! — Mennyi romantika is van benned, különösen október 6-án. Piros szinlap, megváltó piros szinlap: mennyi földöntúli gyönyörűséget kínál sz te azoknak, akik kíváncsiak titkaidra. Hej, mert szép is tetszik tudni egy ilyen piros szinlapi férfi-estély.

Mindig szép, de különösen izléses és helyénvaló október 6-án.

Szegény férfiak, hát ugyan mit csinálnának egyebet hazafias bánatukban, mint azt, hogy izlésüket a Bonbonnier férfi-estélyeivel nemesítik. Talán a trágár vizözön, a sok szemérmelenség elfelejteti velünk az októberi gyászos emlékek sorát.

Helyesen és pompásan cselekedtek tehát Szilassi Etel és Horváth Kálmán, amikor október 6-án, amikor piros szinlapi férfi-estélyt rendeznek a Bonbonnierben. Igazán nemes izlésükről és páratlan üzleti érzékükről tanuskodik ez a cselekedet.

Egyébiránt a Bonbonniernek nincsen szüksége a piros szinlapi férfi-estélyekre. Ugy is elég jól megy az üzlet. Horváth Kálmán és Szilassi Etel csakis a közönségért, a közönség hazafias szomorúságának a felvidítésére rendezik ezeket a zestéket. És aztán ami fő, ezek a piros szinlapi férfi-estélyek rendkívül előkelő és diszkrét dolgok lesznek. Csak az a sajnálatos, hogy Debreczenben a válogatott disznóságoknak, az arcpirító szemérmelenségeknek még nincs elég nagy publikumok. No de reméljük...

Azi hisszük, hogy a Bonbonnier kegyeletrontó férfi-estélye nagy sikerrel fog működni, pedig azért, mert a Bonbonnierbe annyi so-

kan tolnak, hogy el kell riasztani már valamivel a közönséget.

Szinte verekszik mindenki a egyekért. Hogyne, hiszen viszont akarják látni a Széchenyi-mulató kedves artistáit.

A viszontlátásra hát az október 6-iki piros szinlapi, gyászkeretes férfi-estélyén!

Az ügyvédjelölt tragédiája.

Főbe lötte magát az édesanyja sirján.

Öngyilkos lett dr. Kovács István.

Szenzációs öngyilkosságról ad hirt a hajdudorogi tudósítónk. A dorogi temetőben halva találták az édesanyja sirján dr. Kovács István ügyvédjelöltet. A tragikus véget ért fiatal ember Browning-revolverrel oltotta ki az életét. Az öngyilkosságnak gyorsan híre futott az egész Dorogon és mély megdöbbenést keltett.

Dr. Kovács István előkelő hajdudorogi birtokos fia, akit vármegye szerte tisztelnek. Nagyon jól ismerik a fiatal embert Debreczenben is, hiszen tanulmányainak legnagyobb részét itt végezte. Kovács István egy pár évvel ezelőtt vesztette el az édes anyját, amit a gyenge idegzetű és szinte nőies lelkű ifju nagyon a szívére vett. Anyja halála után az apa minden örömét csak a fiában látta. Az ideális lelkű fiatalember gyöngé, törekény lelke azonban nem tudott a durva élet küzdelmeivel megbarátkozni. Dr. Kovács István kivétel volt mindig társai előtt. Nemes gondolkodása, fenkölt lelkülete igazán nehezen tudott beilleszkedni a hétköznapi viszonyok megszokott durvaságai közé. Ez lett a Kovács István veszte. Mint annyi ideális ifju, ő is elvesztette bizalmát, bátorságát felvenni a harcot azzal az élettel — amelyik olyan csunya, olyan kiálthatatlan a finom lelkű emberek szeme előtt.

Az öngyilkosság.

Dr. Kovács István ügyvédi vizsgára készült mostanában. Ezért vonult dorogi magányába, hogy tanulmányait zavartalanul folytathassa a szülei háznál. Már előbb valami nagy lelki átalakulás ment végbe dr. Kovács Istvánban, amely dorogi tartózkodása alatt végzetessé fejlődött ki. Az utóbbi időben mind szomorúbb és lehangoltabb lett a fiatalember. De bánatának okát senkinek sem mondta el.

Az édesapja is hiába faggatta, hogy mondaná meg buskomorságának okát, nem válaszolt a kérdésekre. Az elmúlt éjszaka a dorogi nagyvendéglőben mulatott s reggel felé tért haza. Az apja egy szóval se tett neki emiatt szemrehányást, de ő már reggel 9 órakor talpon volt. Az után szívesen köszöntötte ismerőseit s utját a temető felé vette.

Dr. Kovács István a temető bejáratától balra állott meg. Itt az egyik sír az édes anyja anvait rejtheteti, a másik sírban pedig Fehér György dorogi lakos alussza örök álmát.

Az öngyilkos e két sír között követte el tettét Brownin-gyámból két golyót röpített agyába. Mind a két lövés halálos volt. Kovács István holtan bukott a földre. Az öngyilkosságot csak tegnap délután vették észre. A temetőben járók akadtak rá Kovács István holttestére.

A megrémült emberek beszaladtak a faluba és ijedten mondták el a látottakat. Mint a furó tűz, úgy terjedt el a tragikus öngyilkosság híre Hajdudorogon. Dr. Kovács István édes-

apjával kiméletesen tudatták a rettentő hirt. Az öreg ember egészen kétségbeesett, rögtön elájult, férebeszél azóta és a legrosszabbtól lehet tartani.

A dorogi csendőrség az eset hírül vétele után azonnal járőrt küldött ki a temetőbe. Borzalmas látvány tárult a temetőbe csődült néptömeg szemei elé. Ott feküdt dr. Kovács István az édesanyja sirja mellett átlőtt fejjel, rémesen eltorzult ábrázattal.

A vizsgálat során kihallgatták Nemeckzi István temetőőrt, aki azt vallotta, hogy tegnap reggel 9 és 10 óra között hallott fegyverdörrenést, de nem tulajdonított annak semmi fontosságot, mert megszokta, hogy a temető mellett suhancok lövöldöznek.

Mikor Kovács István zsebeit kikutatták, a tárcájában egy névjegyet találtak, melyen a következők állottak:

Telve voltam idealizmussal, ambícióval, hittel és szeretettel, azonban az élet agyonmangorolt.

Ugyancsak a tárcájában volt egy nőismerősének levele, amelyben érdeklődik utána. Ez a levél Nagykarolyból jött, ahol dr. Kovács ezelőtt ügyvédjelölti gyakorlatokat folytatott. E levél hátára az öngyilkos ceruzával e szavakat írta:

«Szívem utolsó dobbanása apámé.»

Valószínűnek tartják, hogy e levél és az öngyilkosság között összefüggés van. Minthogy kétségtelen, hogy Kovács dr. önszántából ment a halálba, az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

Kovács István dr. halála mély megdöbbenést fog kelteni nemcsak Dorogon, hanem egész Hajdumegyében és különösen Debreczenben, ahol az életuntak előkelő rokonai vannak. — Meggyeszte ősmert család a Kovács-család, amelynek tragédiája őszinte részvételt tölt el mindenkit.

Az alföldi vízkulturáról.

Beszélgetés egy francia geológussal.

Évek óta nagy szárazság uralkodik a nagy magyar Alföldön és Isten tudja hanyadik esztendeje teszi tönkre a szárazság az ezelőtti olyan híres és bő termést, melyről a magyarok kánaánja híres volt. A tudósok, a geológusok éveken keresztül akarták ennek a természetellenes dolognak az okát megtalálni, de eddig senkinek sem sikerült semmi bizonyosat megállapítani.

A tudósok és geológusok csupán azt látták be, hogy itt vízre van szükség, ami nincs s amit leghelyesebb lenne a Tisza—Duna-csatorna helyes kiépítésével úgy megszerezni, hogy valóságos öntöző csatorna-hálózatot látnak el az Alföldet. Azonban itt az a baj történt, hogy a tervek, a számadások elkészültek, de a pénz, a milliók, a mire szükség lenne — nincsenek meg és nagyon sok idő elmúlik még, amíg ezeknek a terveknek a keresztülvitelére kerül a sor.

Mostanában Debreczenben volt egy híres francia geológus. Az Alföldet beutazva, igen érdekes véleményt mondott arról, hogy mi az oka az alföldi szárazságnak, a talajvíz sűppedésének és főleg azt hirdette, hogy az ivóvíz megszerzése ártézi kutak furásával helytelen dolog és nem lehet egy egész országrész vízkészletét ártézi kutak furásával bázározni.

Többek között munkatársunknak ezeket mondotta erről a kérdéstről:

— Már régen hallottam arról, hogy Magyarországon a lápok, talajvizet és a mocsaras helyeket mindenfelé lecsapolják. En ezt a legnagyobb könnyelműségnek tartom, mert így eltűnnek a párolgási felületek és nyáron

ezért áll be mindenféle a nagy szárazság. A Duna-Tisza-csatorna szükségességét ebből a tekintetből is elismerem, de kétem, hogy a Dunából elegendő vizet kapnának erre a célra. Nyáron úgy is kevés a víz a Dunába és egy ilyen nagy öntöző és kereskedelmi csatorna vízszükségletét innen beszerezni csaknem lehetetlen. Főleg azt tartom furcsának, hogy az egész Alföldön ártézi kutakat fúrnak és a városok, községek és gazdaságok ezekből a kutakból szerzik meg vízszükségletüket. Nem egészséges elsősorban az ártézi víz tisztátalma és hőfoka miatt. Másodsorban pedig nyáron a legnagyobb zavarok állanak be mindenféle az ártézi kutaknál, sőt még a magas nyomású vízvezeték is csődöt mond nyáron, ha azt ártézi kutakból táplálják.

Igazán nem értem, hogy főleg a Tisza és a Duna mellett is ártézi kutakat fúrnak, amikor már természetes szűrőkkel mesésen lehet a folyóvizet ihatóvá, egészségessé és az ártézi viznél sokkal élvezhetőbbé tenni. Halom, hogy Kecskemét a legelső, mely a nagy távolság dacára is a Tisza vizéből fogja a magas nyomású vízvezetékét táplálni. Ez csak kezdet, de azt hiszem a többi városok is hamar belátják ezeket és követik Kecskemét példáját.

Eddig tart a kiváló szakférfiival való beszélgetés és nem ártana, ha figyelemre méltatnák a magyar geológusok a francia szakférfi ezen véleményét.

A mozi nem kultur-intézmény.

Vita az Egyháztéri mozgó miatt

A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén hosszabb vita keretében tárgyalta a ref. kollégiumnak egy fellebbezést, amelyet az Egyház-tér 13. sz. ház építkezési engedélye ügyében adott be az igazgatóság.

Az Egyház-tér 13. számú telket megvette Bisotka István építész, aki az ingatlanra egy 3 emeletes palotát és mozgószínházat épít. A tanács megadta az építési engedélyt s a kollégium abban, hogy az új palotában mozgószínház lesz, az ifjuság erkölcsének sülyedésére irányuló vállalkozást lát.

Ezt az építési engedélyt fellebbezte meg a kollégium a közitaagatási bizottságnak, amelynek ülésén heves vita keletkezett a mozi körül.

A bizottság több tagja a moziban nem látott kulturintézményt s ezért a mellett érvelt, hogy az engedélyt a mozgó színházra nem szabad megadni. Mások, köztük Aczél Géza főmérnök kijelentették, hogy a mozgószínház kulturát terjeszt, hiszen Budapesten az Urániát az állam is támogatja.

Kovács József polgármester kijelentette, hogy a mozgószínház a kollégium ifjuságának erkölcsait mételeyzné meg, mert ott nemcsak ismeretterjesztő előadásokat, hanem rémdrámákat játszanak.

Hasonlóképen nyilatkozott a mozi-ról Domahidy Elemér főispán is, aki szerint a mozgó nem teljesíti Debrecenben azt a hivatást, amit Budapesten az Uránia. Indítványt tett, hogy amennyiben az építési engedélyt nem lehet már visszavonni, utasítsa a tanács a főkapitányt, hogy a mozielőadások engedélyezése alkalmával kösse ki, hogy csak tisztességes és ismereteket terjesztő előadások tartassanak.

Körner Adolf megjegyezte, hogy

az építési engedély szabályszerűen adott ki. Aczél Géza főmérnök hasonlóképen nyilatkozott.

A bizottság többek felszólalása után elfogadta Domahidy Elemér főispán indítványát s a főkapitányt utasítani fogják, hogy annak idején a mozi engedélyezésénél értesitse a kollégiumot is, hogy kifogásait terjessze elő.

A bizottság előtt most fekvő fellebbezést persze elutasították mivel az építési engedélyt már megadta a tanács, de különben sem lett volna joga azt megtagadni.

UJDONSÁGOK

A 'Debreczen' szerkesztősége és kiadóhivatala Darabos-u. 7. sz. a Telefon 412.

Október 6.

Ősz van, lombtépő szomorú ősz.

A hervadás, a pusztítás szelleme sorvasztó lehelletével ráfuvall zordon kezével letarolja a mezőt, letépi az erdők lombzatát.

Elékezzünk! Ősz volt akkor is — bánatos, ködös, szomorú ősz. A fegyverdörrenés, tularsogta a szél bömbölését, a puskapor füstje föl-fölgomolygott az őszi felhőkön, igazságot kérni a magasból. A bitók homlokát a szomorú napsugár dermesztő csókja szentelte meg azon Óa gyászos reggelen.

Őszi szél fujdogál most is nyugat felől — sorvasztó, hideg szél. Szabadságunk, önállóságunk ezredéves fájáról tépdési, szakgatja a leveleket.

Fekete felhők tornyosulnak most is vésztojósóan hazánk egén — orkán készül. Lenn loboghat most szabadon a za márciusi zászló, melyet emelt hajdan a kis magyar sereg s vitte diadalra.

Keresztre feszítették ez előtt 62 évvel a mi szabadságunkat, mint egykor az igazság fejedelmét. Arad volt a magyar Golgotha... A harcok zaját tularsogta a zsarnokság verte láncok csörgése, a szabadság fiainak kezei, lábain. A vértől áztatott mezőn megállhatott a zsarnoki önkény s széttekinthetett a pusztává rombolt magyar haza füstölgő, kormos tornyai között.

Tekintsünk a múltba és emlékezzünk. És csak így gondoljunk a jövőre!

— **Kenézy Gyula udvari tanácsos.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király dr. Kenézy Gyula orvostanárt, bábaképezdei igazgatót udvari tanácsossá nevezte ki. Kenézy Gyula legmagasabb helyről jött kintüntetése őszinte örömet keltett az egész városban, mert nincsen Debrecenben senki, aki ne tudná, hogy mennyi mindent tett Kenézy Gyula a városért és a társadalomért. A törhetetlen, csendes munkálkodást láthatjuk megjutalmazva Kenézy TGyula jól megérdemelt kintüntetésében.

— **A kataszteri felmérések.** A kataszteri felmérések már befejeztettek s a tanács bizottságot küldött ki, hogy a határvonalakat megszemlélje. A bizottság e hétfőn kezd meg működését.

— **Munkáslakások építése.** A téglagyár kibővítésével kapcsolatosan munkáslakások építésére van szükség. A munkáslakások 28,500 koronába kerülnek. Mielőtt a tanács a kérdésben határozott volna, megbizta a főmérnököt, hogy az ügyet tanulmányozza.

— **A város köztisztasági vállalata.** A város köztisztasági és fuvarozási vállalatának felügyelő bizottsága foglalkozott a vállalat üzemi tervével s úgy találta, hogy a közgyűlés által megszavazott 50.000 korona kevés lesz. Ezért javaslatot tett, hogy nagyobb összeget bocsásson a város a vállalat céljaira rendelkezésre. A tanács a javaslatot a közgyűlés elé terjeszti. Előbb a jog- és pénzügyi bizottság foglalkozik a kérdéssel.

— **Egyházkerületi költségvetés.** Varga Pál egyhk. számvevő most állítja össze az egyházkerület és kollegium 1912. évi költségvetéstervezetét. A költségvetés jórésben már elkészült s az egyes bizottságok közelebb tartandó gyűlésükön veszik tárgyalás alá a javaslat egyes tételét.

— **Vendéglő bérlés.** A harmadik hónapig gyalogezred parancsnoksága pályázatot hirdetett a csapatkórház vendéglőszerű élemezésére. — Ajánlatok október 25-ig adandók be. Felvilágosítás nyerhető a Debreczeni kereskedelmi- és iparkamara segédhivatalában.

— **Az internátus ügye.** A tiszántuli ref. egyházkerület múlt évi közgyűlésén megbizta a kollegium gazdasági tanácsát, miszerint az internátusnak a Fűvészkert-utca felől leendő kiépítésére a szükséges tervrajzokat készíttesse el. A gazdasági tanács a jelzett skicceket elkészítette s azzal terjeszti azt az egyházkerület közelebb megtartandó rendkívüli közgyűlésére, miszerint az egyházkerület oly értelemben hozzon határozatot, hogy az internátust a Darabos-utca felől is kiépíteti, minek megtörténtével az képes lesz 183 benlakót magába fogadni. Az egyházkerület minden valószínűség szerint s annál is inkább elfogadja a tervet, mivel a benlakos diákok régi óhaja teljesül azzal, ha a városban szerteszét szórva levő cétusok megszűnnek.

— **Bizottsági gyűlés.** A főiskola gazdasági tanácsának kölcsönügyi bizottsága október 7-én délelőtt 11 órakor a főiskolai tanácsjegyzői irodában gyűlést tart s kölcsönkérvényeket tárgyal.

— **A színház fűtése.** Tavaly sok panasz merült fel a színház fűtése ellen. Az idén a tanács jóelőre gondoskodik arról, hogy ilyen mineriák nel egyenek. Az állandó fűvizsgáló bizottság javaslatára elhatározta a város, hogy a színházat éjjel nappal fűteni fogják, úgy hogy állandóan 15 fokos meleg legyen. A szellőztetést az előadás előtt fél órával fogják eszközölni.

— **Városi földek árverése.** Debreczen városa az utóbbi időben sok ingatlant, házat szerzett. A házak után földek is a város birtokába mentek át. A tanács megbizta Medgyaszay Miklós gazdasági tanácsost, hogy a házak utáni földeket és kaszálókat adja bérbé.

— **A bíráló választmány ülése.** Debreczen város bíráló választmánya tegnap délután Domahidy Elemér főispán elnöklété alatt ülést tartott, amelyen az 1912. évi virilis névjegyzék ellen beadott felszólításokat tárgyalták. Az ülésen jelen voltak Kovács József polgármester, Szilágyi Imre és Komlóssy Dezső biztagok, továbbá Tatay Zoltán jegyző. A névjegyzék ellen tíz jbeadvány érkezett, amelyekben az érdekeltek felvételni kérték magukat a legtöbb adót fizetők névjegyzékébe. A bizottság helyt adott dr. Csikos Sándor, Geiger Simon, Hochfelder Jakab, Tüdös János, dr. Szabó Miklós és Bruckner Ernő dr. kérelmének; ellenben elutasította Kontsek Géza, Fleischmann Mór Láng Sándor dr., Forrai Ernő és Kaszanjitzky Endre kérését.

— **Ref. emléknep.** Október 31-én lesz 394 éve annak, hogy Luther Márton dr. a wittenbergi vártemplom ajtajára kiszegezte ama híres 95 tételét, melylyel hadat izent a lelki sötétségnek s melylyel kítüzte a reformáció csakhamar tűzként terjedő ügyének zászlaját. A református főiskola ifjusága ez évben is kegyeletes és nagyszabású emlékünnepet rendez nagy évfordulón. A rendezendő ünnepség módozatainak megbeszélésére a Hittanszaki Önképző Társulat Nagy István szenior elnöklésével gyűlést tartott. Részletes programot nem állítottak össze, de az előlebbi itélve az ez évi ünnep nem fog fény tekintetében az előző évek mögött maradni.

— **Ipartestületi előjárósági gyűlés.** Az ipartestület előjárósága csütörtökön tartotta meg rendes havi gyűlését Harsányi János ipartestületi alelnök elnöklétével. Miután a tanoncéveiket becsülettel kintöltő iparosifjak ünnepélyesen segédekké nyilvánították, a napirendre tértek az előjárók és különösen a most felszabadult iparosifjakra vonatkozó ügyeket tárgyalták meg.

— **Férj és feleség agyonverték az udvarlót.** Az aradmegyei Kövesd községben Sztépán Tódor földesgazda feleségének régóta udvarolt Konopán Miklós gazda, akinek felesége és öt gyermeke van. Az asszony mindenkor elutasította az udvarlót, aki azonban nem hagyott fel üldözésével. Sztépán és felesége erre elhatorázta, hogy Konopánt elteszik láb alól. Az asszony a minap este találkat adott az udvarlónak a lakásán, ahol a férjével együtt agyonverték. A gyilkosok azután jelentkeztek a csendőrségen.

— **Szerencsétlenség a vámospércsi-uton.** Sulyos szerencsétlenség érte Ragóczi József 58 éves fuvarost, amint a vámospércsi-uton igyekezett Debrecenbe. Jobb keze valahogy szekerének kerekai alá került és két ujját elszakította. A szerencsétlen ember az óriási fájdalom következtében elájult. A mentők nyugtatták az első segítséget Ragóczi Józsefnek. Beszállították a kórházba, ahol gondos ápolás alá vették. A szerencsétlenül járt ember állapota sulyos, mivel félt, hogy az egész jobb karján üszkösödést kaphat. A két ujját rögtön amputálták; lehet, hogy az egész karját elveszti.

— **Egy gyártelep körül.** A Hatvan-utcán volt Neumann Nándor vegyészeti gyára, amely tudvaleg a nyár folyamán leégett s tűzveszéllyel fenyegette a szomszédokat. Rostás István főkapitány a gyárat a Hatvan-utcaról kitelepítette a Varga-kertbe. A Varga-kerti lakosságnak se konvenciál a gyár s a városzhoz annak elhelyezése iránt adtak be kérvényt. A tanács, mielőtt döntött volna, megbizta Rostás főkapitányt, hogy a gyár terveit nézze meg s ha szükség forog fenn arra, hogy a gyár veszélyes, úgy tegyen javaslatot.

— **Eltörte a lábát.** Sulyos baleset érte Sipos Margit tizennégyéves polgárleányt. Szüleinek vargakeri házában éppen háziteendőkkel foglalkozott: a faskamarát rendezte, amint utól érte a szerencsétlenség. Egy sulyos, nehéz faaprító tönkö esett a szegény leányra, ballába a térden alul azonnal eltört és még más sulyos zúzódásokat is szenvedett. Sipos Margitot a mentők szállították a kórházba. Állapota aggodalmasra nem szolgáltat okot. Remélhető, hogy egy pár hét alatt teljesen felgyógyul.

— **Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.** Értesítetnek a t. tagok, hogy a f. hó 7-én beálló Szukóth ünnep alkalmából a Deák Ferenc-utcai izr. templomban az istentisztelet a következő időben fog kezdődni: Ma, péntek este 5 órakor, holnap, szombat délelőtt fél 9 órakor, délután 4 és este fél 6 órakor, vasárnap délelőtt fél 9 órakor és délután 4 órakor. Köznapokon további rendelkezésig reggel egynegyed 7 órakor és este egynegyed 6 órakor.

— **Rejtélyes gyilkosság Hajdúszoboszlón.** Hajdúszoboszlón szenzációs gyilkosság történt az éjszaka. Reggelre ugyanis felakasztva találtak szobájában Varga Lajos szoboszlói gazdálkodót. Az esetet azonnal bejelentették a szoboszlói rendőrségnek. Már az első vizsgálat alkalmával nyilvánvaló volt, hogy Varga Lajos nem önkézzével oltotta ki az életét. A hullán ugyanis külérőszaknak a nyomai konstálhatók és az egész gyilkosság olyan ügyetlenül bujt az öngyilkosság leple alá, hogy azt mindjárt észre lehetett venni. A szoboszlói hatóság azonnal telefonon értesítette a gyilkoságról a debreczeni kir. ügyészséget. Az ügyészség a legszigorubb vizsgálatot rendelte el a rejtélyes ügyben. A vizsgálóbíró és a törvényszéki orvos még a mai nap folgyamán kiszállanak Szoboszlóra, hogy a véres eset körülményeit alaposan szemügyre vegyék és egyuttal a boncolást megejtsék.

— **Eitelt kerékpározók.** Az utóbbi időben a debreceni kerékpárosok már arra is felbátorodtak, hogy az aszfalton száguidottak gépeikkel. Pedig a rendőrség szigoruan megbüntetett néhány biciklistát. A büntetést az érdekeltek megfélebbzték a tanácshoz, amely mai ülésén az ítéleteket jóváhagyta.

— **Öngyilkosság tűzhalállal.** Drezdából jelentik, hogy ott Magnus Aliréd lovag, 62 éves huszárkapitány öngyilkos lett aképpen, hogy az ágyban fekünt, meggyújtotta és abban tűzhalált lett. Tettét afőötti elkeseredésében követte el, hogy egész vagyonát a tőzsdejártékban elvesztette.

— **A Debreczeni Felső Kereskedelmi Iskola ifjusága 1911. október hó 6-án ünnepélyt rendez a vértanuk emlékezetére.** A gyászünnepegy műsora a következő: Hymnus. Előadja az énekkar. Ünnepi beszéd. Tartja Rochlitz Hermann tanár. Szüret után; Gyulai Páltól. Szavalja Soldos Malvin feiső o. 8. Október 6. Irta és felolvassa Kontsek László felső o. 8. Tizenhárom, Abrányi Emiltől. Szavalja Emerich Endre felső o. 8. Szózat. Előadja az énekkar. Az ünnepély kezdete délelőtt fél 10 órakor.

— **Elhunytak.** A mai nap folyamán a debreczeni állami anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Özvegy Szabó Bálintné ref. 74 éves, Szücs Mihályné ref. 52 éves, Egei Imre ref. 70 éves, D. Pór János ref. 85 éves, Szabó János ref. 15 éves, Leer Sarolta izr. 25 napos.

14-15 éves fiu küldöncnek felvétetik a kiadóhivatalban Darabos-utca 7.

Dr. GERÉB JOGI SZEMINÁRIUM

Kolozsvár, Farics-u. 5. szám.

(A régi iskola mellett.)

Kiváló sikerrel készít elő Jog és államtudományi tárgyakra, alap és államvizsgákra — ügyvédi és bírói-vizsgára igen jutányosdíjazás ért. Három hónap alatt doktorátumhoz juttat. — A Székely-féle javaslat küszöbén vegye mindenképpen igénybe ez intézet segítségét. Tájékoztatót bórmentve.

TÖRVÉNYKEZÉS.

A debreczeni királyi törvényszék már harmadik napja tárgyalja a Tar Mihály és társai bűnügyét. Tar adás-vétel és pénzszerzési irodát tartott fenn, legutóbb pedig biztosítással is foglalkozott. A dolgaiban azonban nem volt köszönet. Kiderült, hogy Tar Mihály társaival számtalan szélhámoságot követett el, a melynek temérdek hajdúmegyei ember adja meg a jzrát. A mai tárgyaláson fogja kihirdetni a kir. törvényszék Tar Mihály és társai bűnügyében az ítéletet.

TÁVIRATOK.

Nagy veszekedés a Reichsratban.

Budapest, okt. 5. Ma délelőtt amint Bécsből táviratozzák az ülés kezdete előtt száz meg száz asszony és gyermek csoportosult a Reichsrat épülete előtt. Arra akarták kérni a kultuszminisztert, hogy a bezárt Comerszky-iskolát újból nyitassa meg. Miután a

miniszterre várni kellett, addig megengedték az összegyűlteknél, hogy az oszlopcarnokban várakozhassanak. Mikor már kétszáznál több asszony és gyermek benn volt a carnokban, Albrecht német nemzetiségű képviselő, akertiem-biztosítási funkciót is végez, nem akart már senkit bebocsátani. Ebből óriási kavardás, majd verekezés keletkezett. Albrecht képviselőt torkon ragadták és körülötte eszeveszett lett a dilakadás. Borzasztó jelenetek fejlődtek ki. Franstein képviselő állítólag revolvert rántott elő. A dilakadás körülbelül egy óra hosszat tartott. Több asszony elájult, sok embert letaróztattak.

Tizenhat ember életveszélyben

Budapest, okt. 5. Nagy veszedelemben forogott ma délelőtt tizenhat ember élete egy fővárosi postafiókban. A Soroksári-ut 46-ik számú házban van a 92-ik sz. postafiók. Ott ma délelőtt háromnegyed tíz órakor irtózatoss robajjal beszakadt a mennyezet. A kiküldött bizottság megállapította a leszakadás okát. Az első emeleten lakik ugyanis dr. Dugonics ügyvéd. Ebben a lakásban egy közfalat eltávolítottak. Az eltávolítás folytán a padmalynak nem volt támasztéka s így keletkezett egy meghajlás, mely a mennyezet leszakadását idézte elő.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

— Déli zárlat. —

Október 5.

Az árak 50 kilogramonként

buza okt.	12 14—12 03.
buza ápr.	12 27—12 23.
rozsa okt.	10 43—10 34.
zab május.	—
zab okt.	9 40—9 38.
Tengeri szep. 1911	—
Tengeri máj. 1912.	8 51—8 49.

REGÉNY.

A régi jó világból.

Folytatás

Kupecznek a sok barangolástól némileg osz-ladozott a lelki háborodása és amint rendes eszmélete visszatért, a régi gyűlölet is felébredt benne Pózsár József ellen.

Elhitette magával, hogy ez ember oka annak, hogy ő Isten és emberekkel meghasonlott, és örjögövé tette őt a vágy, magát ez emberen megboszolni.

Puczer pedig elég ravasz volt arra nézve, hogy Kupecz ezen lelki változását észre vegye és elég romlott szívű ahhoz, hogy azt saját hasznára fordítsa. A mily mértékben tehát Kupecz háborodottsága ez egy eszmében össze-futott, ugyanazon mértékben közelített hozzá baráti ragaszkodással és Kupecz annyival inkább őszintének hitte a ragaszkodást, mint-hogy ez egy emberen kívül senki sem volt, aki iránt vonzalmat érzett volna.

Annyira fejlődött e bizalmasság, hogy egy óvatlan órában Kupecz egészen feltárta előtte szívét és az árvák pénzére a nagy titokba bevatta és Puczérnak sem kellett több, az nap-tól fogva még inkább fellovalta haragját.

Folytatjuk.

Főmunkatárs:
VOITH GYÖRGY ZOLTÁN.

Modern utcai
három szoba,
előszoba,
 konyha, élelőkamara és
 mellékhelyiségekkel
 vízvezeték és villanyvilágítással
 berendezve
November hó 1-sejére
kiadó.
 Darabos-utca 7. szám.

Eladó téglá !!

Hogy a beállott nagy keresletnek
 megfelelhessünk, téglagyárunk termel-
 képességét lényegesen emeltük és
 ma már abban a kellemes helyzet-
 ben vagyunk, hogy kitűnő, préselt

mészhomok téglát

minden mennyiségben szállíthatunk
 mérsékelt árak mellett. Kívánatra
 árajánlattal bármikor készséggel
 szolgálunk.

„Bóni“ gyártelep és mező-
 gazdasági r.-t. Nyirbátor.

Félstabilgépek, Gőzgépek, Gőzkazá-
 nok, Motorok, Sinek, Szivattyúk,
 Malomgépek, Modern transmissiók.
 Távirdahuzalok. Minden méret és
 nagyságban kaphatók

Abeles Emil vas és gép-
 osztályánál

BUDAPEST, V. kerület, Váci-ut 88. szám.

Gépek és kazánok kölcsönbe is adtnak.

TELEFON 142—14. Sürögnyeim : BARSEL.

LAPP HENRIK
 MÉLYFŰRÁSOK
 magyar részvénytársasága

BUDAPESTEN

Iroda: Győr:

V. Balthory-utca 3. | X. Kőbányai út 4.

Telefon: 114-16 (interurbán) telefon: 157-72

ELVÁLLAL

MINDENMÉLY FŰRÁSOKAT

alegnagyobb mélységig

minden célra

Gyárt és javít
 MÉLYFŰRÁSI GÉPEKET, SZERSZÁMOKAT
 ÉS ESZKÖZÖKET.

Legjobb referenciák!

HÁZLEBONTÁS

miatt

a raktáron levő összes papirárunk

u. m. i

Iskolai füzetek,

író- és rajzeszerek, irodai és

Levélpapírok,

Üzleti könyvek,

Képeslevelezőlapok

leszállított árban kaphatók

HOROVITZ ZSIGMOND

papírüzletében

Debreczen, Piac-utca 12. sz.

(volt Stenozinger-ház.)

==== **Iskolásos** ====

nyomtatványok

bankok, hivatalok, iparosok, kereskedők, munkások részére

jutányos árban készülnek.

Papírüzleti telefon 380. Könyvnyomdai telefon 412.

